

# МОДЕЛ НА ПРЕДАВАНЕ НА ОПИТ И ЗНАНИЯ (МОДЕЛ НА ТРАНСФЕР)

Автор: Дорис Капелер (Peripherie)

С участието на: Клара Малкасян (Élan Interculturel),

Роза Димова (ЦИПЖ), Ушия Ермида (REDE)



=qualspace



## Impressum

PERIPHERIE – Institut für praxisorientierte Genderforschung

[www.peripherie.ac.at](http://www.peripherie.ac.at)

[office@peripherie.ac.at](mailto:office@peripherie.ac.at)

© 2019

Layout: Christina M. Weigel | [www.erdbeerturm.at](http://www.erdbeerturm.at)

## Партньорски организации в проекта EQUAL SPACE



### Австрия:

PERIPHERIE - институт за практически изследвания на пола - Грац

[www.peripherie.ac.at](http://www.peripherie.ac.at)

Center of Women's  
Studies and Policies



### България:

Фондация „Център за изследвания и политики за жените“ -

София [www.cwsp.bg](http://www.cwsp.bg)



**élan interculturel**

### Франция:

Elan Interculturel - Париж

[www.elaninterculturel.com](http://www.elaninterculturel.com)



### Португалия:

Rede de Jovens para a Igualdade - Лисабон

[www.redejovensigualdade.org.pt](http://www.redejovensigualdade.org.pt)

---

### PARTNER ORGANISATIONS:

Austria: PERIPHERIE – Institute for practical gender research in Graz

Bulgaria: Center of Women's Studies and Policies in Sofia

France: Elan Interculturel in Paris

Portugal: Rede de Jovens para a Igualdade in Lisbon



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union

## Съдържание

Въведение .....	5
EQUAL SPACE .....	6
Дефиниции .....	6
Общност .....	6
Обучители в общността .....	6
Междусекторен подход, който взема предвид културното многообразие и пола .....	6
Методология .....	6
Резултати .....	7
Препоръки .....	9
Резултати от оценката .....	10
Предаване (трансфер) – полезен и значим .....	13
Основи на трансфера .....	13
Създаване на мрежа .....	14
Документирайте проекта .....	14
Оценка на проекта .....	14
Процедура за успешен трансфер – насоки .....	14
А. Основи .....	14
Б. Цели .....	14
В. Целеви груп .....	15
Г. Дейности .....	15
Д. Организация и екип.....	15
Е. График .....	15
Ж. Медии, ресурси и бюджет .....	16
З. Партньори .....	16
И. Устойчивост .....	16
Модел на трансфер на проекта Equal Space .....	17
Основа .....	17
Измерване на напредъка .....	17
Финансиране .....	18

Дейности .....	20
Проучване и анализ на ситуацията .....	20
Насоки за учебна програма .....	21
Присъствено обучение – материали и методи .....	23
Онлайн обучение .....	25
Регионален контекст .....	28
Австрия .....	28
България .....	29
Франция .....	30
Португалия .....	31

## Въведение

В следващите страници ще намерите полезни насоки за това как да планирате проект, който може да допринесе за създаване на повече равни възможности в областта на образованието за възрастни и как да предадете своя опит и знания от изпълнението на подобен проект. Ще научите за възможностите на модела за предаване на знания и опит и ще получите практическа информация как да проектирате и изпълните вашите дейности.

От това дали научените уроци от вашия проект могат да бъдат предадени, зависи неговата устойчивост и успех, както и постигането на очакваните резултати. Ако моделът на вашия проект може да бъде предаден, той ще може да бъде разширен и към други целеви групи, ще може да достигне до повече хора и ще продължи своето съществуване. Това означава по-конкретно, че към края на проекта:

- международната публика ще знае за продуктите и резултатите от проекта;
- експертите ще познават проекта, неговите резултати и продукти;
- всички необходими стъпки за продължаване на проекта ще са предприети;
- изпълнени ще са условията, които позволяват части от проекта или целият проект да бъде продължен от местни или от национални институции;
- изпълнени ще са всички условия за продължаване на проекта в други райони или на други езици.

Като използваме примера на проекта „Equal Space“, ще ви покажем как може да се предаде опита и знанията от него. В нашия случай, ще ви покажем как методологията на проекта може да се приложи в други области и как може да се осигури устойчивост. Първата част на модела за трансфер представя дефинициите, методите, резултатите, препоръките и резултатите от оценката на проекта.

Във втората част, ще дискутираме основите на предаването на опита и знанията, какво трябва да имате предвид, какви са целите, очакваните ефекти и процедурите за успешното предаване.

В следващата част ще намерите подробно описание как сме работили, кои са били нашите научени уроци и защо са ни били полезни резултатите от оценката на проекта. Надяваме се, че по този начин ще ви улесним и ще ви бъдем от полза.

В последната част ще намерите описание как моделът на предаване може да се приложи в различни регионални контексти.

## EQUAL SPACE

### Дефиниции

#### Общност

Общността може да се определи по много критерии. Тя се формира около нещо, което е общо за определен кръг от хора: общност от блага и интереси. Може да се определи още като идентичност, начин на мислене, който е общ за определена група от хора, което ги прави общност с подобни или еднакви възгледи. Накратко казано, общността е група от хора, която е обединена около общи интереси, навици, мнения, характеристики, етнос или език.

#### Обучители в общността

Обучителите в общността са хора, които изпълняват различни роли и са нещо като компас за общността. Те могат да са фасилитатори, аниматори, катализатори за промяна, с една дума те са хората, които свързват местната общност с НПО сектора, институциите и всички социални участници в процеса на образованието през целия живот. Те трябва да са свързани с общността, да са медиатори и получатели на идеи (да са способни да чуват идеите на общността) и да търсят решенията заедно с общността. Нещо повече: важно е учителите в общността да не са само учители и да знаят как да приемат и ролята на обучаеми, да използват сътрудничеството с общността като елемент на образователния процес. В заключение, учителите в общността са тези, които подкрепят хората от различни общности и идентичности, култура, език, религия и др..

#### Междусекторен подход, който взема предвид културното многообразие и пола

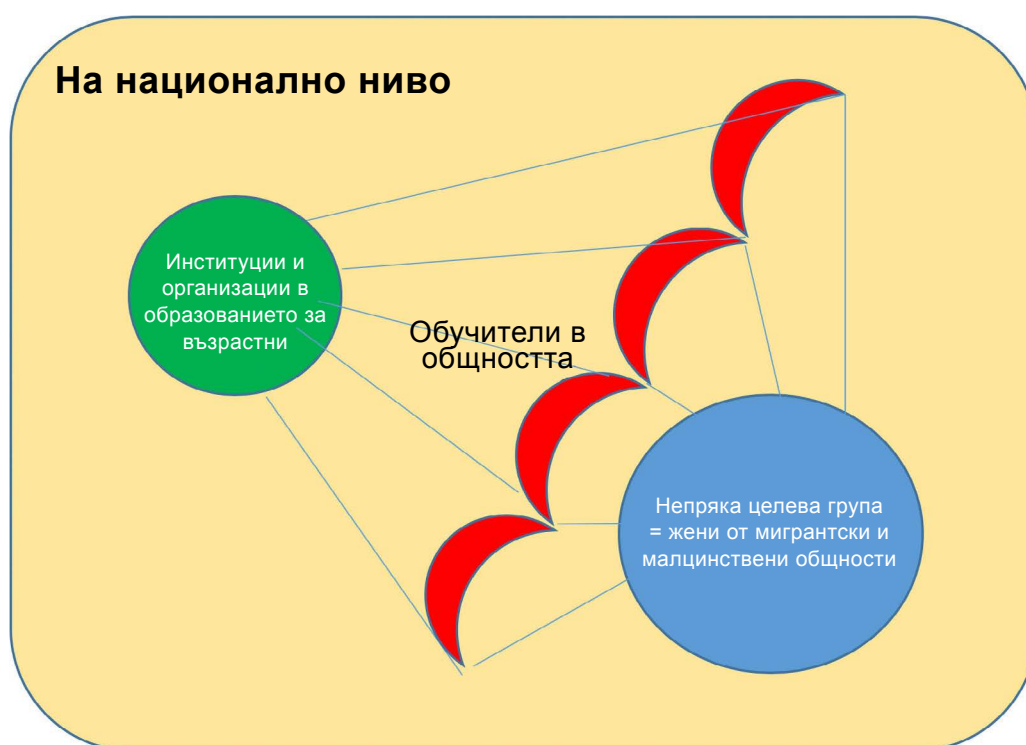
Междусекторността означава, че различните социални категории или неравенства (по пол, етнос, националност, класа...) не могат да се разглеждат по отделно и изолирано едни от други, а по-скоро има значение какъв е техният комбиниран ефект върху конкретната личност. Всяка от тези категории има ефект върху социалния баланс на властовите отношения, както взета сама за себе си, така и взаимодействайки с други категории.

### Методология

Проектът Equal Space свързва изследователската работа по създаване на обучения за учители в общността и практическото им прилагане. Въз основа на наблюдението и анализа на ситуацията по отношение на културното многообразие и пола в партньорските страни (Австрия, България, Франция и Португалия), ние създадохме насоки за разработването на учебна програма за учители в общността по темата пол и културно многообразие. Тези насоки станаха основа за разработването на наръчник

за присъствено обучение и онлайн платформа за самообучение на учителите в общността. Обучихме учители в общността във всички партньорски страни, за да станат мост между общностите и сферата на образованието за възрастни. Последната стъпка бе създаването на настоящия модел на предаване на знания и опит.

## Резултати



### Описание на резултатите

Всички интервюирани от нас експерти потвърдиха, че поради социални причини има големи затруднения във включването на участници от мигрантски/бежански и малцинствени общности в обученията, които са част от образованието за възрастни. Жените от тези общности посещават повече образователни курсове, но те са по-кратки и не са толкова ориентирани към намирането на работа.

Чрез проучването, което направихме, ние открихме пречки на индивидуално, институционално и структурно ниво. Едни от най-големите пречки на индивидуално ниво са езиковата бариера и липсата на мотивация - жените от мигрантски/бежански и малцинствени общности не виждат ползата от участието си в такива обучения. Пречките на институционално ниво са свързани с това, че образователните институции не са интеркултурно отворени и при тях липсват учители, които са мигранти или са от

малцинствени общности. На структурно ниво причините са например такива, свързани с традиционните роли по пол, семейните ангажименти на жените или финансовата им ситуация, която прави още по-трудно участието им в каквито и да било обучения.

Ранното напускане на училище на момичетата от ромската общност е едно от големите предизвикателства за професионалистите, които работят в България и Португалия. Те срещат вътрешни и външни пречки за привличането на момичетата и жените от ромската общност в образованието за възрастни: вътрешните са от страна на ромската общност и семействата, за които образованието не е ценност, а външните са от системата, която не успява да мотивира и интегрира тези жени и момичета и им позволява рано да я напуснат.

За да се промени тази ситуация, по мнение на интервюираните експерти, много неща трябва да се променят в образованието за възрастни: например, за да бъдат привлечени жените, те много добре трябва да бъдат информирани от учителите в общността за целите на обученията, които се планират за тях. Предложенията трябва да бъдат съобразени с нуждите им и с нивото на познаване на езика, общото им образователно ниво и семейния им и социален статус. Възможни са формирането както на смесени групи от мъже и жени, така и само на женски групи, в зависимост от културните особености и това кой е по-добрият вариант да бъде осигурена спокойно среда за учене. В обученията трябва да се включат елементи, които подпомагат овластяването, разисква се дискриминацията по пол, за да се търсят решения за трудовата интеграция, както и елементи, които развиват самочувствието и самоувереността на жените. Преди да се планират обученията, едно от най-важните неща е да бъдат разбрани добре нуждите на конкретната група от обучаеми и да се планира програмата заедно с тях по метода на съвместното създаване (co-construction).

В обучението трябва да бъдат включени темите права на човека/женски човешки права; преодоляване на стереотипите по пол, възраст, класа, раса, етнос и др. дискриминационни признаци; пътища за преодоляване на професионалната дисквалификация на жените мигрантки, бежанки и жените от малцинствени групи. Програмата за обучение трябва да е така направена, че да не създава проблеми на участничките с техните общности и да ги предразположи да останат и да участват.

Обучения за професионалисти също са необходими, както и обмен на знания и практики между тях. Добре е да се предвидят за професионалистите специфични обучения по културно многообразие и интегриране на перспективата на пола в ежедневната им работа. И последно, за да може всеки да участва пълноценно, е важно жените, които привличаме в обученията, да участват в създаването на програмата за тях, да са нейни съавтори, за да могат да я съобразят с нуждите си. Ролите и задачите на учителите в общността и ограниченията на тяхната дейност трябва да се уточнят в началото на процеса на планиране.



На основата на проучването, което направихме, ние създадохме насоките за разработване на учебна програма. Те включват описание на модела на компетенции и знания, които учителите в общността трябва да притежават, методология, както и предложения за учебни модули. Те са и теоретичната основа за ръчника за присъствено обучение и онлайн платформата за самообучение. Всички наши продукти ще намерите на уебсайта на проекта: [www.equalspace.eu](http://www.equalspace.eu)

## Препоръки

В заключение обобщаваме препоръките за обученията на учителите, които работят в мигрантски, бежански и малцинствени общности.

На *индивидуално ниво*, целта е да се посрещнат нуждите на жените от мигрантски и малцинствени общности, затова езикът на обученията трябва да е достъпен, каналите за информиране за обученията, такива, които да са подходящи за групата и ползите от обученията да се изясняват още от самото начало. Учителите в общността трябва да се стремят да осигурят спокойна и сигурна обстановка за провеждане на обученията, да ги организират не далеч от общността и по възможност да предвиждат занимания за деца, които да се провеждат паралелно с образователните дейности за майките. Топлото и радушно посрещане намалява бариерите в комуникацията. Предложенията за езикови обучения, трябва да бъдат съобразени с нуждите на жените, както и жените мигрантки е хубаво да бъдат включвани и в обучения, в които участват и други жени.

На *институционално ниво*, организирането на обучения, в които се включват жени мигрантки е добра първа стъпка, още по-добре би било, ако образователните институции се отворят повече за интеркултурна работа като заложат цели, определят целевите групи, дидактиката и правят мониторинг и оценка на процеса. Сътрудничеството с други институции, например в сферите на здравеопазването или културната и социална медиация, ще са от полза за привличането на повече обучаеми от групи в неравностойно положение.

На *политическо ниво*, подходът за развитие на образование в общността следва да се насърчава и всички ангажирани организации и институции да се запознаят с междусекторния подход. В допълнение, освен финансовите ресурси и квалифицирания персонал, е хубаво да се знае, че е необходима подкрепа и в етапа на мотивирането на участниците от групи в неравностойно положение да се включват в образователните дейности.

Equa

## Резултати от оценката

В началото на проекта ние направихме план за оценка на качеството на проекта. За да осигурим успешното постигане на целите му, осъществявахме редовен преглед и оценка и резултатите от този процес бихме искали да споделим с вас:

### **1. Наблюдение на напредъка и изпълнението на проектните дейности (комуникация и сътрудничество между партньорите)**

Като цяло партньорите са много доволни от участието на всеки член на екипа в този две годишен проект. Създаването на многото и различни по вид продукти се оказва малко по-бавен процес от планираното, но резултатите, въпреки това, са изключително добри. Административното управление на проекта протече добре, благодарение на регулярното оценяване на качеството и ефективната координация.

Сътрудничеството между партньорите бе много добро и макар в началото на проекта, партньорите да имаха известни затруднения в комуникацията, благодарение на осъществената оценка на рисковете по време на оценката на качеството, тези проблеми бяха изяснени и бързо преодолени и бе постигнато много добро изпълнение от страна на всяка една от организациите партньори. За преодоляване на проблемите в комуникацията, бе отделено време и на присъствените партньорски срещи, и по време на редовните онлайн срещи на екипа, където членовете постепенно изясниха помежду си работните методи и подходи. Правилата за комуникация, както и редица компромиси от страна на всеки един от партньорите, помогнаха на членовете на екипите да преодолеят някои лични трудности в комуникацията и да ги превърнат в образователен опит, както и да развият по-добър капацитет за управление на проекта.

### **2. Наблюдение на качеството на дейностите и резултатите от проекта (вътрешна и външна оценка)**

*РЕЗУЛТАТ 1:* Проучване и препоръки “Признаците пол и културно многообразие в образованието за възрастни и работата с общности”

Оценителите на този продукт споделиха, че той съдържа ясно въведение и обяснение на използваната методология. Според тях структурата е много практична: проучването започва с дефиниции, които въвеждат в темата миграция и малцинства и продължава с анализ на ситуацията и по-специално изследване на достъпа на мигрантите, бежанците и малцинствените групи до сферата на образованието през целия живот в страните партньори, следвано от презентация за спецификите в отделните страни и препоръки. Най-висока оценка оценителите дадоха на изводите от проучването като ги определяха като много ясни и достъпни.

Резултатите от този продукт бяха важни за създаването на следващите продукти, тъй като така те се основаваха на емпирично проучване, което изяснява реалната ситуация и позволява създаването на програми за обучение според местните нужди.

### **РЕЗУЛТАТ 2: “Разработване на насоки за програма за обучение”**

Оценката на този продукт показва, че насоките са добре разработени, одобряват се, защото представят модел на компетенции за учителите в общността. Те имат подходящо съдържание, което може да се използва в професионален контекст. Оценителите посочиха, че насоките подчертават важноста на междусекторния подход в програмите за образование на възрастни и съдържат добър баланс между теория, методология и нови предложения. Продуктът има добра теоретичната основа, която може да послужи на учителите в общността да се консултират и обогатяват своите знания, натрупани в практиката.

### **РЕЗУЛТАТ 3: “Наръчник за обучение на учители в общността”**

Упражненията, включени в Наръчника бяха тествани по време на обученията, които бяха проведени в страните партньори. Повече от 50 участника оцениха методологията, упражненията и програмата на обучението. Резултатите от оценката показаха, че участниците са били удовлетворени по отношение на теоретичното съдържание (4.4 от 5 точки), иновативния подход (4.4 от 5 точки), методиката и упражненията (4.8 от 5 точки) и приложимостта на обучението в практиката (4.5 от 5 точки). По отношение на техния личен опит, участниците заявиха удовлетвореност, че са могли да изкажат мнение (4.8 от 5 точки) и да участват активно (4.5 от 5 точки), да научат повече за междусекторния подход (4.6 от 5 точки) и да подобрят подходите за работа в общността (4.9 от 5 точки). Като цяло обучението беше високо оценено и най-често определяно като “креативно, смислено, динамично и забавно.”

### **РЕЗУЛТАТ 4: “Онлайн портал за самообучение на учители в общността”**

Резултатите от оценката на продукта показаха, че онлайн платформата е лесно достъпна за потребителите, а презентацията на уроците е атрактивна. Онлайн материалите подчертават нуждата от прилагането на междусекторния подход в образованието в общността в практиката. Съдържанието на програмата за обучение е отлично, а видео формата на уроците прави обучението достъпно за широк кръг потребители.

Цялостната оценка на проекта показва в количествени и качествени показатели, че резултатите му са с отлично качество и са постигнати целите, заложили в началото. Нашите очаквания многократно бяха надминати по отношение на индикаторите, които заложихме; ефективността, ефикасността, значимостта, влиянието, иновативността, потенциала за лично и професионално развитие и адаптивността на проекта в професионален контекст.

Проектът Equal Space Project постигна своите цели като:

- Обогасти знанието за междусекторния подход, който взема предвид пола и културното многообразие в страните партньори (Австрия, България, Франция и Португалия) и на европейско ниво.
- Насърчи равенството на половете и многообразието, равното участие, демократизацията, и социалното включване в образованието за възрастни чрез подхода образование в общността (обучение на учители в общността) по темата междусекторен подход, който взема предвид пола и културното многообразие.

- Подкрепи интеграцията и социалното включване на мигрантите, бежанците и малцинствените групи в образованието през целия живот чрез обучението на учителите в общността.
- Подобри качеството на образователните предложения в областта на образованието за възрастни, посредством дигитални инструменти и ресурси.
- Подчерта значението на междусекторното и международното сътрудничество за развитие на насоки за програма и учебни материали за присъствено и онлайн обучение на учители в общността в областта на междусекторния подход.
- Създаде препоръки, базирани на проучване, валидни на местно, национално и европейско ниво.
- Разработи модел на предаване на опит и знания от проекта Equal Space към други сфери на образование, които насърчават достъпа и мотивацията за образование на различни целеви групи.

## Предаване (трансфер) – полезен и значим

Под предаване (**трансфер**), ние разбираме всички дейности, които насърчават, разпространяват и укрепват проекта, неговите продукти и резултати.

**Връзките с обществеността** са част от процеса и много повече от нещо, което има краткотраен ефект: те разпространяват резултатите и събитията в медиите.

Под **устойчивост** разбираме разпространението на ефектите от проекта и след неговото приключване, което осигурява продължаване на проекта в организационен и финансов план.

Трансферът е основна част от всеки проект. Той гарантира ефективност и устойчивост още от самото начало:

- Като прави видими проекта и неговите резултати. Това увеличава възможностите бъдещи подобни проекти да бъдат планирани и реализирани.
- Дава възможност за достигане до нови целеви групи, които са заинтересовани от темата.
- Дава възможност и на други заинтересовани лица и организации да продължат проекта или части от него.
- Проектът носи нови и полезни контакти и разширява професионалната мрежа.
- Носи ползи за организацията и за личната професионална кариера. Един успешен проект е повод да бъдете търсени за експертиза и ноу-хау.
- Получавате признание и градивна критика за работата си.

### Основи на трансфера

За да осъществите успешен трансфер на вашия проект, трябва първо да положите основите.

Това включва:

#### Трансферът като част от планирането на проекта

Планирайте трансфера на време:

- Уверете се, че сте помислили за трансфер и сте го взели предвид във фазата на планиране. Това означава да планирате проекта по такъв начин, че резултатите и продуктите му да могат да се използват и от други институции, организации или в други езикови области.
- Уверете се, че имате експерти, които познават процеса на трансфер, или че можете да получите такава експертиза отвън.

## **Създаване на мрежа**

Успехът на вашите дейности по трансфер зависи от това колко широка е вашата мрежа. Затова създайте контакти с всички експерти и мрежи, които имат отношение към темата и ги поддържайте редовно. Предвидете достатъчно време за това.

- Направете списък на експертите, институциите, организациите и фирмите, които могат да допринесат за успеха на проекта. Допълвайте този списък регулярно.
- Направете списък на експертите, институциите, организациите и фирмите, които могат да са заинтересовани от резултатите и продуктите от проекта и го допълвайте в хода на проекта.
- Популяризирайте проекта при всеки удобен случай (в своята организация, сред други групи експерти и организации).
- Разкажете за проекта пред заинтересована публика.
- Предоставяйте информация за проекта (междинни доклади, бюлетини, брошури и др.).

## **Документирайте проекта**

Ако искате вашият проект да е популярен, имате нужда от информационни материали, които да раздадете на хора, които се интересуват:

- Подгответе информационните материали за вашата публика (презентации за проекта, уебсайт, страници в социалните мрежи).
- Дори и след края на проекта е възможно хората да продължават да се интересуват от него, затова планирайте как информационни материали да бъдат разпространявани и след неговия край.

## **Оценка на проекта**

Като събирате качествени и количествени данни за проекта, вие ще можете да покажете неговия успех, постиженията и грешките, за да може и други организации, които искат да продължат вашата тема, да научат от вашия опит.

## **Процедура за успешен трансфер – насоки**

### **А. Основи**

Създайте основи за трансфера.

### **Б. Цели**

За да развиете успешни и ефективни дейности за трансфер, определете предварително целите си:

- Определете общите цели на трансфера на вашия проект.
- Уверете се, че целите ви са реалистични и са съобразени с вашите целеви групи.
- Определете целите така, че да бъдат измерими.

## **В. Целеви групи**

Определете лицата и целевите групи, за които вашият проект може да е от значение. Започнете от основната област на приложение, а след това разширете кръга на целевите групи като си задавате въпросите:

- Кои групи от хора, организации и компании принадлежат към т.нар. вътрешни целеви групи (спонсори/донори, бенефициенти на проекта, служители на организацията, други)?
- Кои групи от хора, организации и компании принадлежат към т.нар. външни целеви групи (професионални кръгове, други институции, организации и компании, сектори, асоциации, образователни институции, местни и национални власти)?

## **Г. Дейности**

Определете кои ще бъдат вашите дейности на трансфер:

- Направете избор на дейностите за трансфер, въз основа на проектните ви цели и определените преди това целеви групи.
- Определете какво искате да кажете и на кого. Всяка целева група има свои специфични интереси по темата и съответно трябва да се обърнете към нея по различен начин. Това се отнася както за съдържанието, така и за езика и средствата за комуникация. Това означава, че на практика вие ще използвате различни послания, когато се обръщате към хора от общността, парламентаристи или към медии.

## **Д. Организация и екип**

Определете членовете на екипа, които ще бъдат отговорни за дейностите по трансфер като се опитате да си отговорите на следните въпроси:

- Кой ще отговаря за целия процес ?
- Кой каква работа по дейностите за трансфер ще изпълнява ?
- Кой искате да привлечете отвън, за да участва в дейностите по трансфер?
- Имате ли необходимите знания и опит вътре в екипа на организацията или се нуждаете от външни експерти, които да планират и изпълняват дейностите по трансфер?
- Къде ще запазите информацията за проекта, след като той приключи?

## **Е. График**

За да имате концепция за трансфер, се нуждаете от подробен график. Не започвайте дейности по трансфер в последния момент. Планирайте ги за цялата продължителност на проекта като си зададете следните въпроси:

- Кога ще планираме дейностите за трансфер?
- Взели ли сте предвид важни дати, годишнини и събития, които биха имали положителен ефект върху вашия проект?
- Какви дейности за трансфер ще предвидите за след края на проекта (така нареченото продължение на проекта)?

### **Ж. Медии, ресурси и бюджет**

Всички дейности струват време, пари и работа. За да приложите успешно вашата концепция за трансфер, трябва да знаете кои и колко хора ще са ви необходими, както и от какви ресурси ще се нуждаете. Подробен бюджет, ще ви е от полза, за да намерите необходимите ресурси. Затова трябва да си зададете следните въпроси:

- Колко ще струва всяка от дейностите, които планирате? Какви са цените на материалите, продуктите, средствата за разпространение? Колко ще ви струва рекламата, публикациите и разпространението?
- Кой ще осъществява дейностите? Колко ще струва тази работа?
- Какви са цените на външните експерти? Кога и как ще планирате обществените поръчки за външни услуги (печат, външни експерти, зали за мероприятия и др.)?
- Сверете дали планираният бюджет отговаря реалистично на планираните дейности.

### **З. Партньори**

Направете списък на всички лица и организации, с които планирате да работите и с които ще можете да се свържете като си отговорите на следните въпроси:

- Има ли организации, които имат съвместими с вашите цели, с които искате да работите заедно?
- С кой ще се свържете за професионална или финансова помощ? Кой би попречил на вашия план?

### **И. Устойчивост**

Един от най-важните цели на трансфера е да се осигури сигурност и устойчивост. Мислете и за времето след проекта:

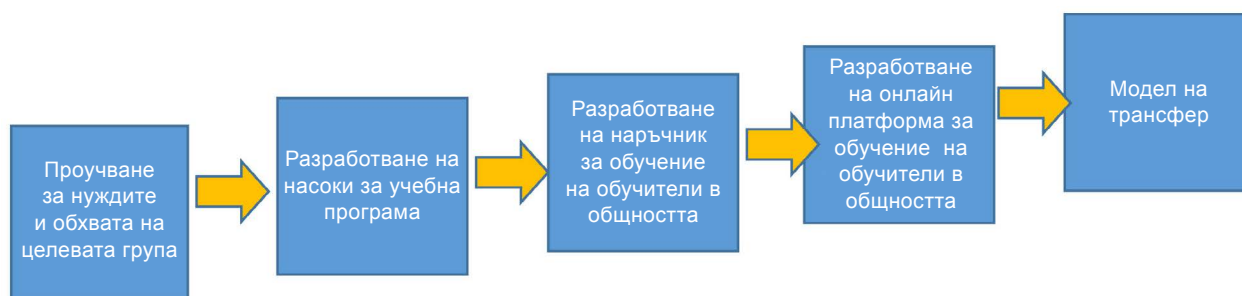
- Какво можете да направите още сега, за да осигурите проекта за по-дълго време ?
- Как можете да продължите проекта или негови части в друг контекст (други организации, области, региони)?
- Имате ли идеи за продължение на проекта?



## Модел на трансфер на проекта Equal Space

В тази част ще ви покажем в детайли как ние работихме в проекта Equal Space, кои бяха дейностите и какви са нашите научени уроци. По този начин ще разберете как проектът може да бъде пренесен към други целеви групи, области на образование и други местни условия.

Графиката по-долу показва как бяха организирани нашите дейности:



### Основа

#### Измерване на напредъка

Бихме искали да споделим с вас как да включите на един много ранен етап от проекта някои индикатори, които могат да ви помогнат да гарантирате добро изпълнение на проекта. Имайте предвид, че в хода на един проект трябва да се наблюдават както процеса, така и резултатите, за да сте напълно наясно какъв е напредъкът и качеството на изпълнението.

За да осигурим продукти с добро качество в проекта Equal Space ние разработихме план за оценка, чрез който оценявахме следните аспекти:

1. Напредъка в изпълнението на дейностите и комуникацията между партньорите (откриване на рисковете, превенция и мерки за преодоляването им)
2. Качеството на продуктите и дейностите (вътрешна и външна оценка)
3. Проектните дейности (изпълнение и сътрудничество между партньорите)

Оценката и измерването на напредъка на проекта и проверката на качеството имаше за цел:

- Предоставяне на **непрекъсната обратна връзка за работния процес**, която ни даде възможност да правим подобрения и да осигурим **плавното му прилагане**.

В хода на прилагане на проекта ние научихме колко е важно да бъдем активни и да поглеждаме назад към изпълнените дейности и части от проекта. Добрата комуникация ни осигуряваше спазването на сроковете и разработването на договореното съдържание. Обратната връзка и повторната проверка също имаха положително влияние върху партньорите, защото това ни помогна да изградим доверие и да добавим стойност на нашата работа.

- **Наблюдение на работния процес и осигуряване качеството на резултатите** от проекта.

За да осигурим добро качество на продуктите и резултатите и да преценим до каква степен постигаме нашите цели, беше важно да провеждаме оценка чрез въпросници, които попълваха хората, работещи по проекта, както и външни потребители на продуктите. Резултатите от тези оценки бяха добър ориентир за статуса на проекта и продуктите.

- Идентифициране на рисковете и откриване на разминаване между очакваните резултати от изпълнението на дейностите и реалността, за да подпомогнем навременното създаване на стратегии за намаляване на негативния ефект върху работния план и крайните резултати.

За управлението на проекта е изключително важно да се опитате да предвидите всякакви възможни рискове и да работите заедно за преодоляването им. Това подпомага укрепването на екипа и стимулира креативността на партньорите в разрешаване на рискови ситуации.

Добрата оценка и планът за проверка на качеството са основа за изпълнение на всеки проект. Много от последователните стъпки зависят от оценката, затова ние я смятаме за ключов фактор за успеха на проекта. Вие сами трябва да определите индикаторите за успех, които най-добре отговарят на нуждите на проекта.

### **Финансиране**

Често се случва добри проекти да не успеят да намерят финансиране. Затова е хубаво да се помисли за източниците на финансиране още от самото начало.

Често срещан проблем е, че идеи за образователни проекти има, реализират се по един път, но след това финансирането им става трудно и дори невъзможно.

Учудващо често финансовият аспект се оставя, обаче, последен. Изглежда парадоксално, тъй като в образователния сектор така или иначе има недостиг на средства и всяка добра идея, доказала ефективност, трябва да бъде запазена. Още по-трудно е да се осигурят средства за образователни проекти, насочени към тема като междусекторния

подход, който взема предвид пола и културното многообразие. Такива проекти трябва да предложат много високо качество, за да имат шанс за допълнително финансиране.

Голямото предизвикателство в проект за обучение на обучители в общността е да се създадат условия за поддържане на потенциала, създаден в общността, а често тези проекти не се финансират достатъчно дълго време.

Когато не сме помислили за финансирането на нашата идея и след края на настоящия ни проект, ние я обричаме на заборава.

За продължаването на проекта или неговия трансфер, огромно значение имат всички програми, които предоставят средства на местно, национално и регионално ниво, както и спонсорството за социални проекти в общността в тези страни, в които ги има.

В рамките на Програма Еразъм + на ЕС се предоставят уникални възможности за развитие и тестване на иновативни идеи. Тази програма предоставя финансиране за дейности в областта на образованието, младежта и спорта. Тя подкрепя също международното сътрудничество между организации от Европа, които могат да работят заедно.

## Дейности

### Проучване и анализ на ситуацията



Анализът на актуалната ситуация е термин от проектния мениджмънт. Той представлява фаза от процеса, в която се определят целите на изследване на проблема („актуални условия“) – ако е възможно, без да се дава оценка, без да се задълбочава и като се избягва изопачаване.

За да постигне тази цел екипът на Equal Space избра методи от социалната наука, за да вземе предвид нуждите и спецификите на целевата група и местния контекст.

Най-напред дискутирахме различни дефиниции и разликите по отношение на миграцията, за да определим коя е общата отправна точка на нашия транснационален проект. Отбелязано бе, че ситуацията в България по отношение на миграцията се различава, в сравнение с останалите три страни. Докато в Австрия, Франция и Португалия мигрантите са по-скоро в неравностойно положение по отношение на образованието и заетостта им, то в България в същите области, те са по-скоро интегрирани.

Поради тази причина, ние решихме да включим към непреките целеви групи и ромското малцинство, което има затруднения в областта на интеграцията и образованието и заетостта, както в България, така и в другите страни партньори. В допълнение установихме също, че законодателството в България, Франция и Португалия в областта на статистиката не допуска събиране на информация по отношение на етническия произход или дали лицата са имигранти, освен в случаите, в които лицата доброволно не решат да я предоставят. Това е причината, поради която в някои области вторичните статистическите данни са базирани само на изчисления.

В следващия етап, ние анализирахме рамката и условията на културното многообразие и равенство на половете в четирите страни. Въз основа на подробен план, събрахме вторични статистически данни за миграцията и малцинствата като например дял на мигрантите и малцинствата в общия брой на населението, ниво на образование, средна възраст, социална и финансова ситуация. По същото време описахме историята на миграцията и малцинствата и образователната система във всяка от страните партньори, за да изясним местните особености на ситуацията.

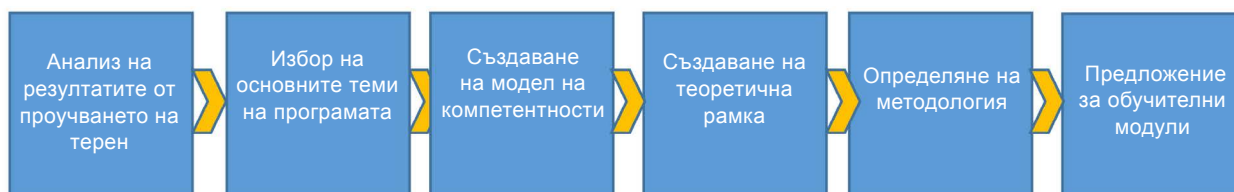
След това разработихме изследователските техники и методите за нашето проучване, което да ни даде повече информация по темата. Разработихме насоки за качествени интервюта с учители, центрове за работа с мигранти, бежанци и малцинства, експерти, които работят с жени мигрантки и жени от малцинствата.

Целта бе да съберем повече информация за това дали полът и културното многообразие се взема предвид в образованието за възрастни, дали интервюираните имат опит с обучения, в които се засягат тези теми, и дали те самите са обучавани по тях, както и дали има нужда обучителите в общността да преминават през такива обучения, за да могат по – ефективно да достигат до мигранти и малцинствени групи в неравностойно положение. Проведохме по 20 качествени интервюта във всяка една от страните партньори, анализирахме ги по метода на контент анализа и обобщихме изводите в национални доклади, в които включихме качествени и количествени данни. Това ни даде основа за следващата стъпка – сравнение на националните ситуации в заключителен доклад.

#### Научени уроци:

- Планирайте достатъчно време и ресурси за анализ на актуалната ситуация.
- При международните проекти различните ситуации, идеи и дефиниции трябва да се обсъждат предварително, за да се намери обща база за проучване и сравнение.
- Обединете се около общи дефиниции в работния екип и открийте общия знаменател. Понякога може да ви се наложи дори да промените в известна степен целевата група.
- Не позволявайте вашите идеи да ви завладеят изцяло, винаги ги сравнявайте с реалността.
- Използвайте методите на социалната наука за анализ на актуалната ситуация, защото това ще ви осигури повече обективност.
- Уверете се, че вашият екип разполага с нужната научна експертиза и ако това не е така, привлечете експерти отвън.
- Много е важно да следвате и отчитате регионалните особености на всяка стъпка от проучването.

#### Насоки за учебна програма



Партньорите по проекта създадоха насоките за учебна програма въз основа на проучването. Те съдържат цялата необходима теоретична основа, за да бъде разбран проекта и следващите продукти ( Наръчника за присъствено обучение и Онлайн платформата).

В този проект ние искахме да създадем нов обучителен материал, за да предоставим на учителите в общността възможност да бъдат обучени да подпомагат социалната интеграция като вземат предвид пола и културното многообразие и улесняват достъпа до образованието за възрастни.

За да разработим тези насоки, най-важното бе да останем свързани с работата на терен и да анализираме резултатите от проучването. Насоките за програмата за обучение се базират на проучването, не само защото тяхната цел е да отговорят на предизвикателствата, открити в проучването, но също и защото те определят темите на модулите за присъствено обучение на учителите в общността. Основните цели на проекта бяха:

- Да бъдат определени начините, по които темата пол и междусекторен подход може да бъде поднесена.
- Да се определят обучителните цели.
- Да бъде предложена адаптирана методологическа рамка.

Преди да започнем да разработваме съдържанието, беше много важно да определим нашите целеви групи, за които ще бъдат насоките за програма. Ние определихме няколко целеви групи:

- Учителите в общността или хора, които се подготвят за учители в общността. Насоките имат за цел да ги подпомогнат да намерят образователните пътища, които да поемат, за да могат да работят за включване на теми, свързани с пола от гледна точка на интеркултурната работа.
- Професионалисти и доброволци, които работят с възрастни, мигранти или малцинства в риск от социално изключване: те ще намерят ресурси, които ще им помогнат да разработят програми, които са насочени към междусекторния подход, който взема предвид културното многообразие и пола.

### *Съдържанието*

**Модел на компетенции:** рамка от компетенции, които учителите в общността трябва да имат, за да вземат предвид пола и културното многообразие. Моделът се състои от знания, поведение и умения, които ще са необходими на учителите в общността, за да се справят.

**Теоретична основа:** тя затвърждава знанията за модела на компетенции, за да даде възможност да бъде разбран междусекторния подход, вземащ предвид културните разлики и пола. Избрахме следните теми, които да включим в насоките за програма. Основи на образованието в общността/ Социалните конструкции пол, културно многообразие и идентичност / Междусекторен подход / Вземане предвид на пола и културното многообразие / Дискриминация / Пол и културно многообразие в

образованието през целия живот / Отношения на равнопоставеност и променящите се социални структури.

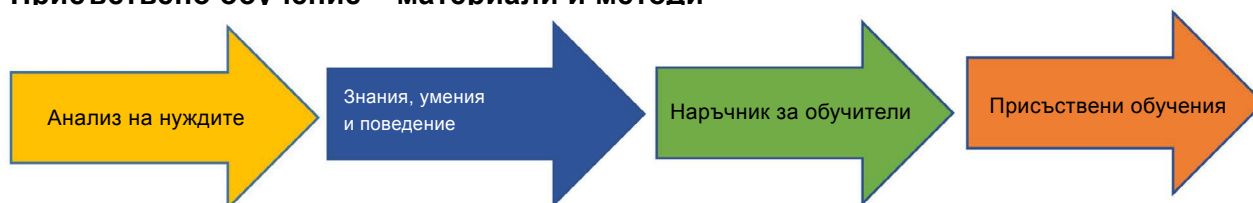
*Методологични насоки:* За да поставим основите на обученията за обучители в общността, които включват ( връзка с интеркултурното образование, основи на образованието в общността, неформална педагогика, критична педагогика, методи на взаимно създаване и др.) ние решихме да поставим в основата на нашата работа неформалните педагогически методи и да създадем насоки за работа с тях.

Модули за обучение: Въз основа на рамката на компетенции, създадохме предложение за 18 часова програма за присъствено обучение, разделена на модули от по 3 часа, както и видео уроци за самообучение.

*Научени уроци:*

- Винаги създавайте съдържание на програма, основано на предварително проучване на терен. Това ще ви гарантира, че теорията ще отговори на конкретните нужди на вашите целеви групи.
- Преди да създадете ново съдържание, е важно да създадете рамка и да предложите идеи за модел на компетенции.
- Стремете се програмата да е достъпна, написана на разбираем език и достатъчно ясна.
- Препоръчваме ви винаги да търсите връзката между теорията и практиката и да проектирате дейностите така, че да отразяват практическото измерение на идеите и знанията на теория.

### Присъствено обучение – материали и методи



След като проучихме нуждите на учителите, установихме, че учителите в общността имат нужда от нови компетенции, за да работят с общностите за вземане предвид на пола в междусекторния подход.

Така бе създаден планът за обучение и Наръчника, чиято цел бе да представи обучителни техники и упражнения, които да могат да бъдат използвани, за да могат учителите да предадат знанията, свързани с междусекторния подход на общностите, с които работят. Наръчникът съдържа пет модула:

1. Образование в общността: общността като ресурс за образование
2. Социално конструиране на разликите по пол, разнообразието и идентичността

3. Равнопоставеност в променящите се социални структури
4. Междусекторен подход
5. Роля на образованието за възрастни

Чрез тези пет модула, учителите в общността ще могат да придобият умения и компетенции в различни области като например да обогатят знанията си за общността и да научат, че за да работиш с общност, трябва да направиш анализ на живота в нея, да се запознаеш с нейната култура, вярвания и обичаи.

Да принадлежиш към дадена общност е много важно в много култури, така че да се започне работа с която и да е общност, без предварително проучване за нея, може да се окаже сериозна пречка за изпълнението на проекти, които са насочени към целеви групи от общността.

Добрата връзка на обучаемия с групата е от основно значение. Когато учителите работят в общности с различни вярвания и обичаи, е възможно да има трудности, понякога дори напрежение, което да попречи на постигането на целите. Затова е важно учителите да преминават обученията за междуличностни отношения, интеркултурна комуникация.

В Наръчника ние даваме предложения за работа по междусекторния подход, за да могат учителите да имат предвид различните форми на дискриминация, които дадена общност може да понася, поради религия, възраст, социален статус, пол и др.

В последния модул подчертаваме значението на образованието през целия живот, тъй като общностите се променят, и учителите в общността също трябва да се учат постоянно, за да могат да работят ефективно.

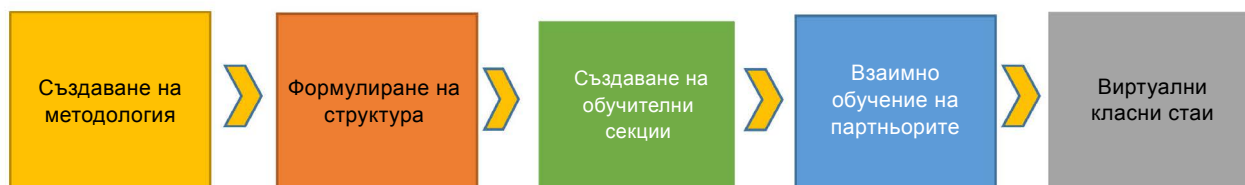
Много е важно също учителите в общността да имат ясни цели, да избягват да изпаднат в паника от това, че не могат да ги постигнат бързо резултати, а да проявяват търпение и настойчивост, за да постигнат резултати в дългосрочна перспектива.

#### *Научени уроци:*

- Добре е да проучите актуалната ситуация на мигрантските или малцинствените общности, с които ще работите като учител.
- Насърчавайте неформалното образование в общността, търсете подходи, които развиват позитивна и устойчива работа за продължаване на образованието.
- Направете проучване на терен, за да създадете обучение, което е подходящо за конкретната ситуацията, в която работите или ще работите. Можете да адаптирате предложенията от нашия Наръчник според вашата ситуация.



## Онлайн обучение



Идеята за създаване на методология за онлайн платформа за самообучение дойде след като направихме анализа на нуждите на учителите в общността по отношение на знанията им за междусекторния подход. Интервютата показаха, че във всички страни липсват онлайн ресурси по темата на националните езици.

Разбрахме също, че методологията ни трябва да е ясна, лесно разбираема и интуитивна, за да могат учителите, които имат различни професии и работят в различни общности, да се само обучават по теми, свързани с пола и културното многообразие. Използвахме теоретичната основа от насоките за програма за обучения, но добавихме и някои допълнителни теми, които ни подсказаха интервютата, като например междуличностни отношения в малцинствените общности, женски човешки права, работа в смесени групи мъже и жени и работа с изцяло женски групи, дискутиране на чувствителни теми като насилие над жените в ромски и мигрантски/бежански общности.

По този начин в нашата структура влязоха както теоретични въпроси, така и практични аспекти.

Онлайн платформата започва с начална страница, която описва платформата и указва стъпките и целите ѝ. От началната страница потребителите могат да разгледат пет обучителни секции <http://equalspace.eu/welcome-to-equal-space/> . Обучителните секции могат да се следват хронологично или в ред, избран от потребителя. Избрахме този подход, тъй като интервютата ни показаха, че учителите в общността са както професионалисти, така и начинаещи, които имат различно ниво на експертиза и знания. Предложили сме възможност те сами да изберат съдържанието, което би било интересно за тях. Структурата на обучителните секции е съвсем проста, състои се от кратко въведение, три или четири видео урока и въпроси и отговори за самопроверка на наученото.

Работата по разработването на отделните секции бе разпределена между партньорите според тяхната експертиза. Избрахме power point, като основа, за да разработим видео уроците като уточнихме, че презентациите ще бъдат разбираеми и интерактивни (използвахме анимирани илюстрации и други ефекти, за да ги направим възможно най-интересни). Установихме, че добавянето на глас зад кадър е много добра идея, от гледна точка на това, че уроците могат да се възприемат, както визуално, така и чрез

слушане. Гласът зад кадър прави достъпно съдържанието и за хора, които имат зрителни затруднения. Създаването на уроците бе много интензивен процес на учене за самите нас, тъй като ние не сме професионалисти аниматори, но пък бяхме много ентузиазирани да научим как да използваме power point, за да представим интеркултурния подход. За да сме по-уверени, отделихме време в рамките на съвместното ни обучение в Лисабон за представяне на power point като инструмент за създаване на видео уроци, както и тествахме посланията от началната страница на портала за това дали са достатъчно ясни и атрактивни за нашата публика. Преценихме, че тестването на посланията ще ни е полезно, защото междусекторният подход не е толкова популярен в някои от страните партньори и затова се нуждаем от обсъждане по какъв начин да го обясним и представим.

Първата версия на платформата на английски език бе завършена и тествана от партньорите на демо уебсайт. Така имахме възможност да направим подобрения, след като я обсъдихме в две съвместни онлайн обучения. След направените подобрения, окончателната версия бе публикувана на официалния уебсайт на проекта.

Последният етап от дейността бе след превода на всички национални езици, платформата да бъде представена в национални виртуални класни стаи, където обучители в общността от страните партньори се запознаха с нея, дискутираха я и я разпространиха в своите мрежи. По този начин платформата бе споделена с широката публика на национално ниво.

#### *Научени уроци:*

- Винаги отчитайте реалистично времето и човешките ресурси, с които разполагате за създаване на креативни продукти. Планирайте работата си достатъчно време предварително, защото творческите задачи винаги отнемат малко повече време от очакваното и изискват много добра координация между партньорите.
- Най-добре създайте своя собствена методика за онлайн обучения, която да съответства на нуждите на вашата целева група, вместо да разчитате на подходи и методики, които ще ви препоръчат различни колеги или за които ще намерите много добри отзиви онлайн. Останете верни на своята интуиция и изберете подход, който ще ви доведе най-близо до вашата целева група.
- Вярвайте в творческия потенциал на вашите партньори и целева група! Даването на възможност на доброволци и експерти от други области, които имат интерес и желание да участват в творческия процес, им носи ентузиазъм да се развиват и да учат, да придобиват нови умения, както и да развиват техните таланти и в други области. В творческите проекти хората могат да видят своя прогрес сравнително бързо и доста ясно, което обикновено ги мотивира още повече да участват в съвместното създаване на продуктите.
- Влезте в ролята на обучаем, тествайте как потребителите виждат вашите продукти и ги подобрявайте. Колкото повече потенциални потребители имат възможността да

видят едно онлайн обучение, преди официалния му старт, толкова по-добър продукт ще имате накрая. Никога няма да можете да отговорите на всички очаквания и предложения за подобрения, но трябва да чуete потребителите си, за да сте максимално близо до тях.

- И накрая не забравяйте, че пътят към всяка трудна задача започва с няколко малки първи стъпки! Важното е да продължавате да търсите вашите решения за вашите целеви групи. В сферата на онлайн образованието има изобилие от материали, но истината е, че хората харесват тези, които имат душа и искрено послание.

## Регионален контекст

В тази част от модела за трансфер, ще ви представим как модела на проекта бе пренесен в различен регионален контекст.

### Австрия

В Австрия сравнително много институции се занимават с междусекторния подход, който взема предвид пола и културното многообразие, но не може да се каже, че съществуват дългосрочни проекти, които да го развиват. За да бъдат предложенията за проекти устойчиви, е необходимо да се привличат и организациите по места. Омрежаването им е трудоемък процес, който изисква време, и ресурси, които да са достъпни по-дългосрочно. От друга страна, работата с хора, които работят с общности изисква доверие, което се гради във времето, така че краткосрочните проекти са по-скоро не много ефективни. В идеалния случай би трябвало да съществува редовно финансиране за включването на темата за културното многообразие в образователните политики.

Нуждите от обучения за междусекторния подход са различни и касаят различни групи потенциални обучители в общността.

Участниците в обученията в Австрия бяха както професионалисти (служители в полицията, организации на мигранти), така и студенти. Това, което ги обединяваше е споделеното мнение, че има нужда от обучения на професионалистите, които работят с младежи (в центровете за подкрепа, в младежките центрове, на улицата и др.). В бъдещите проекти трябва на всяка цена да бъдат включени младежи от мигрантските общности, които имат много проблеми, свързани с интеграцията им в Австрия.

Съществуват ролеви модели, наложени от различни медии, които са стереотипни по отношение на ролите по пол и са широко разпространени сред младежите от мигрантските общности.

Стереотипните характеристики, свързани с женствеността (чувствителност, грижовност, емоционалност) и мъжествеността (смелост, целенасоченост, рационалност) и различията по отношение на оценяването на мъжете и жените в обществото, влияе на момчетата и момичетата в процеса на тяхната социализация и на отношенията помежду им. Биологичните разлики, понякога стават повод дори на момчетата и момичетата да се дават различни възможности за образование.

Младите момичета от мигрантските общности в Австрия са изправени пред големи дилеми между традиционното и модерното и ролите по пол в обществото, между представите за мъжественост и женственост и техния личен опит. Това създава несигурност и нарастващи нужди от подкрепа.

Младежката целева група в Австрия може да бъде достигната чрез съществуващите структури и мрежи, полицията, младежките общежития, студенти и професионалисти, които работят на терен.

Регионален трансфер на проект ще бъде ефективен в Австрия, ако бъде финансиран от европейски или федерални програми, които са по-дългосрочни. Една от възможностите за продължение на проекта е да бъдат предложени обучения, които да развиват умения за намиране на работа на жените мигрантки. Привличането в нашия проект на координатори по образование, както в националния консултативен борд, така и в обученията ни помогна да създадем добри връзки с местните мигрантски организации, което ще ни даде възможност в бъдеще да се опитаме да включим младежи от мигрантски общности в следващите ни проекти.

## България

В България, проектът беше много интересен и важен за две основни целеви групи – здравните и образователните медиатори в ромските общности и служителите (учители и социални работници), които работят с бежанци. И двете целеви групи бяха много ясно определени още от самото начало на проекта. Интервютата, част от проучването, го показаха съвсем очевидно, тъй като и двете групи показаха голямо разбиране, и споделиха мнения, че им липсват задълбочени познания за междусекторния подход и биха участвали както в присъствени, така и в онлайн обучения за връзката между пола и културното многообразие.

Достигнахме до ромските медиатори чрез тяхната национална мрежа, която привлякохме в националния ни консултативен борд, както и на информационното събитие, проведено в София. Най-активно ромските медиатори участваха в присъственото обучение, организирано в градовете Ямбол и Сливен. Там те потвърдиха интереса си за продължаване на проекта, добавяне на още модули и разширяване на броя на участниците – ромски медиатори, които имат огромна нужда от обучения за комуникиране на темата в и с общността. Другата целева група, работещите с бежански общности, също беше активно привлечена чрез участието им в националния борд и информационното събитие. Междусекторният подход не е много познат в България все още. Някои академични среди имат представа за него на теория, но в практиката няма достатъчно опит и системни знания за прилагането му. Проектът Equal Space е доста иновативен в България и определено има голяма нужда да бъде продължен и пренесен в и в други области, тъй като изглежда интересен за различни категории професионалисти - социални работници, експерти, които работят в областта на равенството на половете, учители, училищни психолози и педагогически съветници, работещите по ромското включване, служители в местни и национални институции, които работят по темите социално включване, интеграция, равенство на половете. Учебителните материали, разбира се могат и трябва

да се адаптират за различните нови целеви групи. При всички положения, обаче, процесът трябва да мине през същите основни етапи – идентифициране на нуждите, адаптиране на материалите, въз основа на тези нужди, и тестване на продуктите с представители на целевата група.

## Франция

Франция е изправена през нови сериозни предизвикателства, свързани с интеграцията на мигрантите и малцинствените групи. Всички професионалисти и доброволци, включени в процеса на приемане и интеграция на имигранти в обществото, имат нужда да бъдат обучени как да предлагат по-добри и устойчиви подходи.

Едно от измеренията на процеса на включване – приобщаването към образованието за възрастни беше застъпено много успешно в проекта чрез създаване на насоките за учебни програми, разработени в проекта, които отговориха на конкретни нужди. Този процес трябва да бъде продължен, защото е основата за придобиване на нови умения от професионалистите, които работят в тази сфера и ще осигури по-добър ефект от тяхната работа.

Както в много други страни в Европа, така и във Франция се приемат различни мигрантски общности и са разработени различни интеграционни програми, но нито една от тях не взема предвид междусекторния подход, нито включва интензивна работа с общностите на терен, който се основава на този подход. Проектът Equal Space бе пилотен от тази гледна точка, продуктите му вече са валидирани и ние са надяваме, че много други организации ще възприемат този опит и ще предложат конкретни нови методики за работа в общностите, за да бъде подобро качеството на образованието за възрастни като цяло.

Вземането предвид на пола и културното многообразие е нов елемент, който носи още повече предимства в директната работа с общности и най-вече за привличането на повече жени и момичета в този процес. За да се работи с общности, е необходимо да се ограмотят всички професионалисти как да разбират и оценяват различните култури. Работата с общностите е най-важният елемент в процеса на придобиване на знания за културите, затова специалистите, които работят по интеграция, трябва по-добре да познават какво представляват тези общности и какво могат да донесат в полза на обществото, вместо да се страхуват от тях и да ги схващат като опасност за националните ценности.

Проектът Equal Space беше предизвикателство, което носи голям потенциал за нови проекти в местен и национален контекст във Франция.

Продуктите на проекта предлагат отлично съдържание, което може да се приложи в социалната работа на НПО, социални служби, обучители и медиатори, доброволци, които

работят с мигранти, но може също да бъде полезен и за:

- Вземащите решения, които ще намерят препоръки за политики, които да вземат предвид нашите изводи в сравнителния ни доклад.
- Учители и студенти, които могат да използват съдържанието на доклада, и да намерят актуални данни за ситуацията на мигрантите и малцинствата в страните партньори.
- За всеки, който се интересува от образование в общността, междусекторен подход, който взема предвид пола и културното многообразие, както и за учителите, които искат да го включат, насоките за учебна програма ще бъдат идеалното четиво. Те могат да се използват от много широк кръг хора като помагало за самообучение по темите, включени в проекта.
- За академичните среди, насоките също ще са интересни, тъй като тази тема не е много застъпена в изследователската практика.
- Чрез наръчника за присъствено обучение, който е най-адаптивният продукт, насърчаваме всички професионалисти – социални работници, учители, обучители, социални организации да адаптират материалите и да ги използват в своята ежедневна работа.
- Чрез нашата онлайн платформа, достъпна на пет европейски езика, смятаме, че ще достигнем до още по-голяма група хора, които ще могат да използват продуктите онлайн и ще ги включат и в други обучения, които се основат на междусекторния подход, което ще осигури още по-голяма устойчивост на проекта и ще задълбочи дискусиата по темите, включени в проекта.

## Португалия

Проектът имаше много голям ефект в Португалия, където голям процент от мигрантското население идва от Бразилия, Капо Верде, Ангола и Сао Томе и Принисипи.

Част от това население живее в свои обособени, т. нар. “социални квартали/махали” и е маргинализирано. Ромите в Португалия също живеят изолирано в свои общности в същите квартали и махали. Затова проектът Equal Space беше много полезен за нас. Той ни помогна да влезем в тези общности и да се запознаем с техния ежедневен живот, чрез интервютата, които проведохме с хора, които работят с тях.

Интервютата ни показаха, че има много организации, които постоянно работят за подобряване на социалната интеграция, качеството на живот и равенството на половете в тези общности.

Чрез проекта ние привлякохме тези организации в присъствените обучения, а по-късно привлякохме и хора от мрежата за работа с имигранти от Санта Круз. С тях дискутирахме визия как нашият проект може да им е полезен и как да бъде пренесен в тяхната работа, за която е много важно да се усвоява междусекторния и интеркултурен подход.

По тези причини, можем да заявим, че проектът има много голям ефект върху маргинализираните общности в Лисабон и има потенциал за многократен трансфер. Много от работещите в тези общности вярват в межкултурната интеграция чрез обучение в общността, опознаване на различните култури и подобряване на комуникацията между различни общности, чрез представяне на различни традиции и културни практики извън общността, образование и придобиване на компетенции, които ще подпомогнат преодоляване на изолацията на хората от социалните махали. Има голям смисъл в продължението на проекта, което да бъде подкрепено финансово от различни източници, което ще му осигури още по-голяма устойчивост. Освен различните национални и европейски програми, ние виждаме и възможности за продължаване на проекта и чрез включването на самите общности в него като активна страна – с материални и човешки ресурси и доброволци.